

Freds- og stabiliseringsfonden
Årsrapport 2022

Freds- og stabiliseringsindsatser under krig i Europa og udfordringer i det globale syd

UDENRIGSMINISTERIET

Freds- og stabiliseringsfonden har bl.a. støttet:

FN-PULJEN S. 22

- Opbygning af kønssensitive indkvarteringsforhold i FN's mission i Libanon
- Etablering af FN's første efterretningsakademi.
- Højniveauekonference om klimasikkerhed i FN's fredsbevarende missioner.
- Udvikling og implementering af tidssvarende veteranpolitik i FN.
- Bidrage til at imødegå truslen fra improviserede sprængladninger i Yemen.

FN'S FREDSOPBYGNINGSFOND S. 20

- Støtte til det lokale civilsamfunds kapacitet til at fremme fredsopbygning og dialog.

NATO-STØTTE HERUNDER TIL UKRAINE S. 30

- Brændstof, førstehjælpsudstyr, vintertøj, beskyttelsesrum og generatorer mv. til det ukrainske forsvar.

Freds- og stabiliseringsfonden blev oprettet i 2010 for at gøre Danmark i stand til at engagere sig på en meningsfuld og helhedsorienteret måde i nogle af verdens mest skrøbelige og konfliktramte kontekster. Fonden spiller således en central rolle i Danmarks engagement for fred og sikkerhed. I 2022 bidrog Udenrigsministeriet og Forsvarsministeriet med cirka 360 mio. kr., herunder rådgiverbidrag fra Forsvaret, Rigspolitiet med flere.

FSF-PROGRAM: SAHELREGIONEN S. 16

Øget beskyttelse af civile i konfliktsituationer samt forebyggelse og imødegåelse af voldelig ekstremisme i Niger og Mali.

FSF-PROGRAM: GUINEABUGTEN S. 18

Træning af specialoperationsstyrker i bekæmpelsen af maritim kriminalitet herunder pirateri.

FSF-PROGRAM: UKRAINE S. 14

- Kapacitetsudvikling af Ukraines forsvar.
- Støtte til ukrainske flygtninge særligt i Ukraines nabolande.
- Kapacitetsopbygning af myndigheder ifm. indsamling af bevismateriale ift. krigsforbrydelser begået i Ukraine.
- Støtte til den internationale straffedomstols arbejde i Ukraine herunder indsamling af bevismateriale.

FSF-PROGRAM: GEORGIEN S. 24

Skovbrænde slukket med dansk doneret udstyr i Georgien.

FSF-PROGRAM: SYRIEN OG IRAK S. 26

Støtte til eftersøgnings- og redningsarbejde i Syrien.

Støtte til implementeringen af atomaftalen i Iran.

Bidrage til at imødegå truslen fra improviserede sprængladninger i Yemen.

Støtte til redning af olielagertankskibet FSO SAFER.

FSF-PROGRAM: AFRIKAS HORN S. 28

Stigning i antallet af afhoppere fra terrorgruppen al-Shabaab. Rådgivning og donation til Kenyas flåde.

Maritim sikkerhed i Vest- og Centralafrika

Fondens programmer og projekter 2022

Ukraine

- Primo 2022 blev et nyt fireårigt program for Ukraine lanceret med fokus på social sammenhængskraft, tillid og retfærdighed. Programmet skulle bidrage til øget stabilitet i Ukraines østlige regioner.
- Efter invasionen blev mange af programmets aktiviteter omlagt til humanitære indsatser, som udover humanitær bistand og arbejde for humanitær adgang bl.a. støtter forhandling af kornaftalen i Sortehavet. Ukraines militære kapacitet er også blevet opbygget og militæret støttet med ikke-dødbringende bidrag bl.a. gennem NATO.

Georgien

- Engagementet ved Beredskabsstyrelsen i Georgien har til formål at styrke Georgiens civile krisestyringskapacitet med henblik på at ruste landet til bedre at kunne håndtere katastrofer og større ulykker.

Syrien og Irak

- I 2022 blev tredje fase af freds- og stabiliseringsprogrammet i Syrien og Irak lanceret. Det strækker sig over en fireårig periode og har til formål at bidrage til bæredygtig fred og stabilitet, reintegration af internt fordrevne og støtte til lokale værtssamfund samt at reducere voldelig ekstremisme og fordrivelse.

FN's Fredsopbygningsfond

- Danmark er en af de største donorer til FN's Fredsopbygningsfond, som støtter mindre konfliktforebyggelses- og fredsopbygningsprojekter i skrøbelige og konfliktberørte kontekster. Det er et unikt instrument til at respondere på og forebygge voldelig konflikt. Danmarks støtte til Fredsopbygningsfonden var på 54 mio. kr. i 2022. Dette er en del af en flerårig bevilling på 150 mio. kr. for perioden 2021-2023. Støtten medvirker til, at FN kan give hurtig, fleksibel og risikovillig støtte til konfliktforebyggelse og fredsopbygning.

FN-puljen

For yderligere info klik her:
Forsvarsministeriets FN-pulje
(fmn.dk)

- Forsvarsministeriets FN-pulje, der gives til projekter og initiativer, som understøtter FN's evne til at udføre fredsbevarende arbejde og stabilisering, blev fornyet i 2022. FN-puljen fra 2022-2024 blev næsten tredoblet fra 15 mio. kr. til 42 mio. kr.
- Formålet med puljen er, at Forsvarsministeriet kan bidrage til projekter og områder, hvor Danmark kan bringe sin ekspertise i spil og dermed bidrage til at reformere og styrke det fredsbevarende arbejde.

Sahelregionen

- Programmet for Sahel har til formål at bidrage med sikkerhed og stabilitet i Sahel gennem styrkelse af den regionale militære kapacitet, bekæmpelse af transnational organiseret kriminalitet og menneskesmugling, bidrag til mægling i lokale klimarelaterede konflikter, styrkelse af civilsamfundets kapacitet til at håndtere konflikter samt forbedret beskyttelse af civilbefolkningen.
- Programmet er i 2022 blevet tilpasset som følge af militærkupene i Mali og Burkina Faso samt Wagnergruppens tilstedeværelse i Mali – bl.a. omfatter aktiviteterne ikke et samarbejde med de maliske forsvars- og sikkerhedsstyrker.

Guineabugten

- I 2022 blev anden fase af det maritime sikkerhedsprogram for Guineabugten lanceret. Programmet strækker sig over en fireårig periode.
- Formålet er, at vestafrikanske lande fremadrettet bliver i stand til at reagere på og koordinere bedre i forhold til pirateri, retsforfølge pirater og identificere deres netværk og dermed øge sikkerheden til søs.

Afrikas Horn

- Programmet for Afrikas Horn har til formål at styrke den lokale, nationale og regionale kapacitet til at håndtere usikkerhed og konflikt samt imødegå trusler på land og til vands.
- Programmet har fokus på Kenya, Etiopien og Somalia, idet den ustabilitet, som situationen i Somalia udgør, påvirker hele regionen.

NATO

- Fonden bidrager også til NATO-stabiliseringsindsatser gennem støtte til NATO-missioner og NATO trust-fonde.
- Støtten til NATO er både af finansiel karakter samt bidrag af personel fra Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen.

Freds- og stabiliseringsfonden i tal

Freds- og stabiliseringsfondens (herefter *Fonden*) indsatser finansieres med både udviklingsmidler (ODA) og ikke-udviklingsmidler (non-ODA) fra Udenrigsministeriet og ikke-udviklingsmidler fra Forsvarsministeriet.

I implementeringen af de indsatser, som Fonden finansierer, kan der trækkes på faglig ekspertise på tværs af centraladministrationen og relevante myndigheder som eksempelvis de danske ambassader, Forsvaret, Hjemmeværnet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiet. Det gør Fonden til et bredt anvendeligt instrument med indsatser, der kan sammensættes til en specifik opgave i en konkret kontekst.

På grund af krigen i Ukraine var der en nedgang i Fondens budget i 2022 til 358,9 mio. kr. fra et niveau på 514 mio. kr. i 2021.

Fondens midler implementeres hovedsagligt gennem flerårige freds- og stabiliseringsprogrammer. Dette gjorde sig også gældende for 2022, hvor støtte til Ukraine, FN og programmet i Syrien-Irak budgetmæssigt udgjorde de største poster.

Fondens midler i 2022	
Finansieringskilde	Ramme
UM (ODA)	217,4
UM (non-ODA)	21,5
FMN (non-ODA)	120,00
I alt	358,9

*64 mio. kr. omalokeret yderligere fra Afghan National Army Trust Fond i NATO.

Tanker bag årsrapporten 2022

I 2022 har Fondens aktiviteter båret præg af, at vi befinder os i en verden, hvor international fred og sikkerhed har været særligt udfordret. Når Danmark engagerer sig og er en aktiv spiller i ustabile kontekster, opstår udfordringer, der stiller krav til Fondens omstillingsparathed og innovative tilgang.

Ruslands illegale invasion af Ukraine i februar 2022 har ikke blot påvirket freds- og stabiliseringsaktiviteter i selve Ukraine, men også stillet krav til en hurtig omstilling gennem Fonden til øvrig støtte til Ukraine og Ukraines nabolande. Gennem Fonden har Danmark i 2022 støttet Ukraine med en bredspektret og samtænkt indsats. Forsvarsministeriets støtte under Fonden omfatter donationer, herunder hjelme og brændstof, samt uddannelse og træning af det ukrainske militær i samarbejde med internationale partnere herunder NATO og EU. Udenrigsministeriet omlagde mange af de planlagte aktiviteter til humanitære indsatser og støttede blandt andet lokale civilsamfundsorganisationer i arbejdet med at indsamle og behandle beviser og data, der kan anvendes i senere retsforfølgelse af krigsforbrydelser.

Endelig bidrog Rigspolitiets og Udenrigsministeriets Udsendelsesfacilitet for Fred og Demokrati også med en række udsendte rådgivere til EU's Civile Common Security and Defence Policy (CSDP) mission i Ukraine. Missionen udvidede i 2022 sit mandat til bl.a. også at fokusere på at støtte efterforskning og retsforfølgelse af krigsforbrydelser, hvortil Danmark har bidraget. Overordnet bidrog Fondens omstillingsparathed til en hurtig og fokuseret respons på krigen i Ukraine.

Ruslands angreb på Ukraine har med ét forandret den sikkerhedspolitiske situation i Europa og markant ændret den trussel, vi står over for. Dette har medført et øget behov for at styrke landenes institutioner og mindske deres afhæn-

gheder og dermed sårbarhed også over for andre aktørers forsøg på negativ indflydelse. Støtten til landenes politiske og økonomiske modernisering er helt central i forhold til at sikre deres konsolidering i det europæiske fællesskab og understøtte deres ambitioner om EU-medlemskab, så de kan opfylde EU-optagelseskriterierne. På den baggrund valgte Danmark i 2022 at åbne en ambassade i Georgien. Ligeledes har der i Fonden i 2022 været et øget fokus på at støtte Georgien bl.a. ved at bidrage til at styrke Georgiens modstandsdygtighed, afskrækkelse og afvisning af potentiel russisk aggression.

2022 var ligeledes året, hvor Danmarks forsvarsforbehold blev afskaffet, hvilket har skabt nye muligheder for at tage et større ansvar for fred og sikkerhed i EU-regi. Danmark har længe været en stor bidragsyder til de civile CSDP-missioner gennem Udenrigsministeriets udsendelsesfacilitet for Fred og Demokrati samt Rigspolitiets udsendte. Med afskaffelsen af forsvarsforbeholdet har Danmark nu fået mulighed for også at bidrage til de militære CSDP-missioner, hvilket skaber helt nye muligheder.

Flere af Danmarks samtænkte freds- og stabiliseringsindsatser oplevede i 2022 stor fremdrift i fx Ghana, hvor Frømandskorpset, som led i bidraget

til maritim sikkerhed i regionen, trænede og uddannede instruktører ved Ghanas maritime enheder. Dog mødte andre bidrag til Vestafrika udfordringer og måtte omlægges eller sættes i bero som følge af både militærkup i Burkina Faso, og Malis beslutning om at sende det danske militære bidrag til Task Force Takuba tilbage.

I Fondens arbejde gør vi os løbende overvejelser om, hvad vi kan gøre bedre og hvordan. 2022 har været præget af arbejde med gentænkning af Fondens struktur og formål som opfølgning på den eksterne evaluering af Fonden, der blev gennemført i 2021 og 2022.

En ny fase af freds- og stabiliseringsprogrammerne i Syrien/Irak og Guineabugten er blevet forberedt i 2022, og nye engagementer er kommet til. Flere af Fondens programmer har kørt i en årrække og nye faser bliver forberedt ca. hvert fjerde år. Fx gennemgik programmet for Afrikas Horn, som blev indledt i 2010, en ny formulering i 2022 ift. at få fjerde fase af programmet godkendt i 2023.

God læselyst!

Med venlig hilsen
Samtækningssekretariatet (SAMSEK)

Privatfoto: Mopti, centrale Mali, oktober. Mæglingsmøde i IDP-lejr ved Mopti. Kvinder fra den nomadiske og kvægdrivende Peul-gruppe giver deres mening til kende som del af forhandlinger med Dogon-landmænd om deling af adgang til vand og passagekorridorer.

I FOKUS Ukraine

Ruslands invasion af Ukraine den 24. februar 2022 har voldsomt forværret sikkerhedssituationen og signifikant ændret vilkårene for programmet i Ukraine. Behovet for assistance i Ukraine var akut og er det stadig i dag.

For at bistå de lokale behov for nødberedskab, begyndte i 2022 en ny fase af Udenrigsministeriets samarbejde med FN's 'Recovery and Peacebuilding Programme' (UN RPP), der implementeres af FN's udviklingsprogram (UNDP). Projektets formål er at støtte og styrke lokale myndighedsinstitutioner og civilsamfund i konfliktzonerne med henblik på, at disse kan understøtte borgerne og styrke modstandskraften i lokalområdet. Budgettet for projektet fra 2022-2026 er 44 mio. kr.

UN RPP har bistået de lokale behov for nødberedskab ved bl.a. i flere regioner at udarbejde nye genopretningsstrategier, støtte massive indsatser for internt fordrevne, etablere mobile servicecentre, levere humanitære fornødenheder, forsyne hospitaler med specialudstyrede ambulancer, renovere og genopbygge uddannelses- og sundhedsfaciliteter, udføre omfattende kapacitetsudvikling på forskellige områder, genoprette beskyttelsesrum og meget mere. Danmark støttede i 2022 denne indsats med yderligere 15 mio. kr. fra det østlige Naboskabsprogram i tillæg til støtten gennem Fonden.

I 2022 indledtes en ny fase af et projekt med fokus på konfliktnedtrapning og dialog i Ukraine, der implementeres af Centre for Humanitarian

Dialogue (HD). Tre store højdepunkter i 2022 var 1) at støtte FN i mæglingen mellem Ukraine og Rusland om Sortehavskornaftalen, 2) et dialoginitiativ med fokus på samarbejde på tværs af konflikten, samt 3) støtte til den ukrainske regering med henblik på at sikre humanitære korridorer.

En ny aftale om et projekt med Dansk Røde Kors, DIGNITY og Dansk Flygtningehjælp blev færdiggjort i 2022. Projektet starter den 1. januar 2023 og støtter 1) bedre adgang til psykosociale ydelser, 2) demokratisk mobilisering af unge, 3) kapacitetsudvikling af myndigheder og relevante organisationer mht. kvinders rettigheder og international humanitær ret.

Med Ruslands invasion har Forsvarsministeriets støtte fået en anderledes karakter end oprindeligt tiltænkt. Således har Forsvarsministeriet støttet Ukraine gennem udstationering af rådgiverbidrag til det internationale koordinationscenter, der koordinerer støtten til Ukraine. Tolke der oprindeligt var tiltænkt opgaver i Ukraine, der ikke kunne udføres, har i stedet understøttet de danske uddannelsesaktiviteter for ukrain-

ske soldater, der har fundet sted uden for Ukraine efter den 24. februar. Forsvarsministeriet har i 2022 gennemført træning af ukrainsk personel i rammen af Fonden og på samme område støttet med materiel, der styrkede de ukrainske kapaciteter på området.

Cyberangreb har været en gennemgående del af Ruslands aggression, og både i optakten til og under invasionen har Rusland skruet op for brugen af cyberangreb. Det har derfor været en prioritet i Danmarks støtte til Ukraine at bidrage til et stærkere cyberforsvar. Danmark har i denne forbindelse doneret midler til indkøb af software, der konkret bidrager til en styrkelse af det ukrainske cyberforsvar.

Derudover har Forsvarsministeriet gennem Fonden støttet flere projekter i NATO's Comprehensive Assistance Package for Ukraine (CAP). CAP'en er NATO's samling af støtteprojekter til Ukraine, der ikke har karakter af våbenstøtte.

Foto: Vitalii Shevelev / UNDP i Ukraine: Genopbygningstræning for civilsamfundsaktivister og frivillige i Mykolaiv. 20.-21. december 2022.

Foto: Center for Humanitarian Dialogue august 2022 – mægling omkring kornaftalen i Sortehavet.

I FOKUS

Sahel, kyststaterne og maritim sikkerhed

Situationen i det centrale Sahel er i 2022 blevet forværret både politisk, sikkerhedsmæssigt og humanitært. Sikkerhedssituationen i Sahel er særligt udfordret pga. terrorgrupper affilieret med Al-Qaeda og Islamisk Stat, som nu har kontrol med store dele af Mali og Burkina Faso. Introduktionen af Wagnergruppen i 2022 udgør en væsentlig ny udfordring. Udviklingen risikerer at sprede sig særligt til kyststaterne langs Guineabugten. I lyset af udviklingen i Sahel-regionen og i Vestafrika blev det i 2022 besluttet at genoverveje fokus for næste fase af Fondens program for regionen.

Derudover er programmet for Sahel blevet tilpasset udfordringerne som følge af militærkup i Burkina Faso. Flere af de implementerende partnere har omlagt deres aktiviteter, så de ikke omfatter et samarbejde med de maliske forsvars- og sikkerhedsstyrker.

Situationen i Sahel breder sig til de Vestafrikanske kystlande, særligt Ghana, Togo, Benin og Elfenbenskysten, som oplever stigende ustabilitet, hvor især de nordlige regioner, der grænser op mod Sahel, er udfordrede. Togo, Benin, Elfenbenskysten samt Nigeria har oplevet flere terrorangreb siden udgangen af 2021. I Nigeria har Boko Haram og senere Islamisk Stat gennem mere end 10 år konsolideret og udvidet kontrollen med store dele af det nordlige Nigeria, hvilket har negative indvirkninger på flere af regionens lande.

Kyststaterne spiller en central rolle for stabilitet, fred og udvikling i hele Vestafrika, ikke mindst fordi størstedelen af fødevarer og forsyninger transporteres gennem kyststaterne til Sahel. Landene har iværksat en række indsatser for at imødegå den stigende ustabilitet gennem den regionale samarbejdsorganisation ECOWAS.

Samtidigt er der etableret en regional samarbejds-mekanisme på sikkerhedsområdet, Accrainitativet, med deltagelse af Benin, Burkina Faso, Elfenbenskysten, Ghana, Mali, Niger, Togo og Nigeria (observatørstatus). Danmark undersøger muligheden for at bidrage til at integrere og koordinere disse regionale initiativer på freds- og sikkerhedsdagsordenen.

I forhold til den maritime sikkerhed lå antallet af rapporterede maritime hændelser i Vest- og Centralafrika i 2022 væsentligt under tidligere års niveau. Maritime hændelser dækker over forskellige typer maritim kriminalitet, herunder tyveri til søs eller ved ankerplads, ulovlig bunkering, pirateri, kidnappingsforsøg m.v. I 2021 var der 61 maritime hændelser mod ca. 35 rapporterede hændelser i 2022, hvoraf kun fire hændelser var relateret til pirateri, herunder kapringsforsøg (jf. UNCLOS definitioner). Det er vurderingen, at denne positive udvikling kan tilskrives flere forskellige faktorer. På den ene side kan det skyldes såkaldte "push faktorer", som de mange præventive indsatser, herunder kapacitetsopbygning (uddannelse og træning) af kyststaternes samarbejde i regionen om maritim

sikkerhed samt enkelte kyststaters øgede patruljering og hertil deployering af internationale flådefartøjer i Guineabugten. På den anden side kan det samtidig skyldes "pull faktorer", eksempelvis højere risiko og lavere indtjening forbundet med pirateriaktiviteter, hvilket kan have medført, at de nigerianske piratgrupper i stedet beskæftiger sig med andre typer kriminalitet, herunder tyveri af olie og ulovlig bunkering.

Det maritime freds- og stabiliseringsprogram for Guineabugten 2022-2026 oplever fortsat en stærk

interesse og opbakning fra samarbejdspartnere i regionen samt meget positiv feedback fra deltagerne i træningsaktiviteter og samarbejdspartnere, herunder såvel militæret som politiske partnere.

Fokus er på indsatser over for transnational organiseret kriminalitet og menneskesmugling, styrkelse af civilsamfundets kapacitet til at håndtere konflikterne samt bedre beskyttelse af civile i konfliktområderne.

Maritim sikkerhed i Vest- og Centralafrika

I FOKUS

Danmarks FN Sikkerhedsråds-kandidatur: Danmark styrker sin indsats for fred og sikkerhed i FN

Året 2022 lærte os, at vi ikke skal tage freden for givet. For et lille land som Danmark skal nye trusler også imødegås med et øget diplomatisk engagement i de multilaterale institutioner, der er oprettet netop for at forebygge og håndtere internationale kriser og konflikter samt fremme fredelig løsnin-ger. Krigen i Ukraine har vist os, at én krise sjældent kommer alene, men spiller sam- men med og forstærker eksisterende kriser.

Behovet for sammenhængende og langsigtede løsninger på de mange trusler og konflikter, der præger verden omkring os, er større end nogensinde. Fonden udgør et vigtigt instrument for Danmark, når det kommer til at styrke konflikt-forebyggelse og fredsopbygning gennem FN. For FN er fortsat helt centralt for håndteringen af konflikter med stor betydning for dansk og euro-pæisk sikkerhed. Danmark har derfor styrket sit engagement i FN's freds- og sikkerhedsarbejde. Kandidaturet til FN's Sikkerhedsråd 2025-26 er det mest synlige, men langt fra eneste tiltag i den retning.

I 2022 blev Danmark valgt til **FN's Fredsopbyg-ningskommission** for perioden 2023-24. Det er første gang siden 2013-14, at Danmark har siddet i kommissionen, og de seneste år har kommissi-

onen nydt voksende interesse. I lyset af de til tider øgede spændinger i FN's Sikkerhedsråd er kommissionen et forum præget af konkret og konstruktivt samarbejde samt en mindre grad af politisering. Kommissionen bidrager til at fore- bygge konflikter og styrke arbejdet for fred 26 steder i verden samt skaber et ligeværdigt rum for dialog mellem kommissionen og konfliktramte lande, institutioner uden for FN-systemet (fx Verdensbanken), donorer og lokale aktører i form af NGO'er eller interesseorganisationer, der alle kan bidrage til fælles løsninger for fred. Det er attraktivt for konfliktramte lande at komme på dagsordenen og dermed få opmærksomhed og synlighed om landets udfordringer, ligesom der kan anmodes om finansiering fra den dansk- støttede **FN's Fredsopbygningsfond**, der er tæt forbundet med kommissionen.

Danmark er den femte største donor til Fredsop- bygningsfonden, der komplementerer og samar- bejder med kommissionen. Som medlem af kom- missionen vil Danmark bidrage til at fremme en fredelig udvikling i en række konfliktberørte om- råder, bl.a. Sahel, Guineabugten og det centrale Afrika; områder der også nyder godt af dansk støtte gennem Freds- og stabiliseringsfonden. Derfor er arbejdet i Fredsopbygningskommissio- nen vigtigt. Men det er også et afgørende led i

”

Kommissionen bidrager til at forebygge konflikter og styrke arbejdet for fred 26 steder i verden.

opbygningen af de kompetencer og netværk, der skal sikre Danmark mere indflydelse på FN's arbejde for fred og sikkerhed. I 2022 lancerede Danmark sit **kandidatur til FN's Sikkerheds- råd 2025-2026** internationalt. Det skete under FN's Generalforsamling og med deltagelse af blandt andre Kronprinsesse Mary.

FN's Sikkerhedsråd er verdenssamfundets mest magtfulde bord. Det er det eneste organ, der kan træffe beslutninger, der er bindende for alle FN's 193 medlemslande. En plads i Sikkerhedsrådet er en unik mulighed for at forsvare det regelbasere- de internationale samarbejde og de værdier, der er forankret i FN-pagten, og som Danmark deler. Som medlem kan Danmark også gøre en særlig indsats for at forbedre Sikkerhedsrådets evne til at forebygge og håndtere det 21. århundredes kriser og konflikter på en mere tidssvarende måde. Det gælder fx sammenhængen mellem klima, fred og sikkerhed, der ikke anerkendes universelt af alle rådets medlemmer. Ligesom det gælder implementeringen af eksisterende resolu- tioner, herunder at sikre meningsfuld og lige deltagelse af unge og kvinder i fredsopbygnings- processer og beskyttelse af kvinder og pigers menneskerettigheder. Der er solid evidens for, at medindflydelse og medansvar gør fred mere holdbar samt skaber et bæredygtigt grundlag for

solide institutioner, der kan facilitere genopbyg- ningen efter konflikt eller forebygge den næste.

Sikkerhedsrådet har brug for grundlæggende reformer, og stormagtsrivaliseringen gør det ikke nemmere. Men FN er trods udfordringer stadig stedet, hvor de overordnede rammer for interna- tional fred og sikkerhed forhandles, og hvor Danmark kan sætte et markant aftryk til fordel for det regelbaserede internationale samarbejde. Danmark har med sit styrkede engagement i FN's fredsarbejde for alvor meldt sig ind i kampen.

H.K.H. Kronprinsesse Mary deltog i FN's Generalforsamling, da Danmark lancerede sit kandidatur. Foto: Eugene Krasnaok.

Ukraine

Periode:
2022-2025

Samlet budget:
164 mio. kr.

Overordnede indsatser:

FN's udviklingsprogram (UNDP): Strengthened community security and social cohesion

Dansk Røde Kors mv.: Civil Society Promoting Resilience in Ukraine

Centre for Humanitarian Dialogue: Improved opportunities for Track 2 dialogue

Forsvaret: Strengthened Security and Defence reform

Efter den russiske invasion er det overordnede formål fortsat øget stabilitet, men de konkrete projekter er blevet tilpasset den nye virkelighed.

Udenrigsministeriets samarbejde med FN's 'Recovery and Peacebuilding Programme' (UN RPP) har til formål at støtte og styrke lokale myndigheder og civilsamfund i konfliktzonerne med henblik på, at disse kan understøtte borgerne og styrke modstandskraften i lokalområdet. Herunder bliver der ydet støtte til genopbygningsarbejde og indsatser for internt fordrevne mm. Projektet implementeres fra 2022 til 2025 af FN's udviklingsprogram (UNDP) med et budget på 44 mio. kr.

Udenrigsministeriets samarbejde med Røde Kors, DIGNITY og Dansk Flygtningehjælp støtter (1) bedre adgang til psykosociale ydelser, (2) demokratisk mobilisering af unge, (3) kapacitetsudvikling mht. kvinders rettigheder og international humanitær folkeret. Projektet implementeres fra 2023 til 2026 af Dansk Røde Kors med et budget på 35 mio. kr.

Udenrigsministeriets samarbejde med Centre for Humanitarian Dialogue fokuserer på konfliktnedtrapning og dialog. Herunder støttes mægling ifm. kornaftalen i Sortehavet og humanitære korridorer i Ukraine. Projektet implementeres fra starten af 2022 til slutningen af 2023 med et budget på 2 mio. kr.

Forsvarets støtte har haft fokus på at støtte Ukraines arbejde med sikkerheds- og forsvarsreformer og operativ effektivitet. Målet er at styrke det ukrainske forsvar til at blive mere effektivt og bidrage til på sigt leve op til NATO's værdier, principper og standarder og således være i stand til at opretholde Ukraines territoriale integritet og bidrage til international sikkerhed. Forsvarsministeriets del af programmet har i perioden 2022-2025 et budget på samlet set 84 mio. kr.

Endvidere har Forsvaret gennemført træning, bidraget med rådgivning og koordinering af støtten til Ukraine samt støttet Ukraines kapacitetsopbygning gennem NATO Comprehensive Assistance Package.

Foto: Repair Together Initiative: Repair Together er et offentligt initiativ til at facilitere hurtig og bæredygtig genopbygning af krigshærgede byer gennem aktiv deltagelse af kvinder.

Sahel

Periode:
2018-2023
(forlænget
til juni 2024)

Samlet budget:
194,2 mio. kr.

Overordnede indsatser:
Mali, Burkina Faso, Niger, Mauretania, Chad med særligt fokus på grænseområdet mellem Burkina Faso, Mali og Niger

Freds- og stabiliseringsprogrammet for Sahel har til formål at bidrage til stabilisering i konfliktområder i Sahel gennem lokal kapacitetsopbygning af civilbefolkningen og forsvars- og sikkerhedsstyrker i regionen.

Under implementering af programmet har fokus særligt været på bekæmpelse og forebyggelse af transnational organiseret kriminalitet og menneskesmugling, løsning af lokale klimarelaterede konflikter, udvikling af civilsamfundets kapacitet til håndtering af konflikter samt støtte til øget samarbejde og tillid mellem civilbefolkningen og lokale forsvars- og sikkerhedsstyrker.

I løbet af 2022 blev den politiske og sikkerhedsmæssige situation i både Mali og Burkina Faso gradvist forværret, hvilket medførte en omlægning af flere af aktiviteterne, så de ikke længere omfattede et samarbejde med landenes forsvars- og sikkerhedsstyrker. Samtidig medførte situationen, at udformningen af programmets næste fase blev sat i bero. For at sikre fortsat aktivitet under Sahel-programmet blev det besluttet at forlænge programmet frem til den 30. juni 2024, hvor næste fase forventes påbegyndt. I forbindelse med forlængelsen af Sahel-programmet har Norge bidraget med yderligere 18 mio. kr.

Med forlængelsen er der ligeledes kommet et stærkere fokus på kvinders rolle i konflikter og fredsprocesser. Bl.a. er der indstiftet en G5 Sahel-ligestillingspris, der uddeles for særligt bemærkelsesværdige indsatser for fred i regionen med et kønsligestillingsfokus.

Konkret er fem stabiliseringsengagementer blevet forlænget:

- **FN's Kontor for Narkotika og Kriminalitet (UNODC).** Projektet fokuserer på bekæmpelse af grænseoverskridende kriminalitet og ekstremisme samt kvinders rolle i fredsprocesserne.
- **Centre for Humanitarian Dialogue (CHD).** Programmet fokuserer på lokal fredsopbygning, hvor systematiske mæglingsindsatser forsøger at dæmpe lokale konflikter med henblik på at sænke konfliktniveauet i civilbefolkningen.
- **Observatoire Citoyen sur la Gouvernance et la Sécurité (OCGS).** Programmet arbejder med lokale civilsamfundsorganisationer i Niger og Mali for at øge beskyttelsen af civile i konfliktsituationer samt at forebygge og imødegå voldelig ekstremisme.
- **Centre for Civilians in Conflict (CIVIC).** Projektet arbejder med lokale NGO'er for at støtte fredsopbygning i Liptako-Gourma-regionen, der ligger i grænseområdet mellem Mali, Niger og Burkina Faso og notorisk har været et af de mest konfliktramte områder.
- **Centre for Security Sector Governance Geneva (DCAF).** Programmet fokuserer på inklusiv deltagelse i debatten om sikkerhedspolitik og kapacitetsopbygning af nigerske væbnede styrker i menneskerettighedsspørgsmål og principper for civil kontakt.

Privatfoto: Bamako, september 2022. Usikkerhed og politiske kriser åbner mulighed for en ny bølge af militærkup i Vestafrika. Transitionspræsidenterne oberst Assimi Goïta fra Mali og oberst Mamadi Doumbouya fra Guinea Conakry. Læg mærke til det russiske flag i baggrunden.

Guineabugten

Periode:
2022-2026

Samlet budget:
175 mio. kr.

Overordnede indsatser:
Ghana, Nigeria, Togo, Benin, Elfenbenskysten samt mindre aktiviteter i andre vestafrikanske lande.

Freds- og stabiliseringsprogrammet for Guineabugten har til formål at bidrage til bekæmpelse af maritim kriminalitet, herunder styrkelse af efterforskning og retsforfølgelse samt træning og kapacitetsopbygning af Ghanas flåde.

Inden for rammerne af det maritime sikkerhedsprogram for Guineabugten 2022-2026 støtter Danmark fortsat nationale og regionale indsatser for bekæmpelse af pirateri og anden maritim kriminalitet (herunder smugling af migranter, våben- og narkotikahandel mv.) i Guineabugten.

Danmarks indsats i regionen dækker hele spektret af håndhævelse af maritim lovgivning ("entire criminal justice chain"), herunder overvågning, indsættelse på maritime fartøjer (boarding), tilbageholdelse af mistænkte, efterforskning og retsforfølgelse samt undersøgelse af grænseoverskridende og organiseret kriminalitet. Under programmet blev der i 2022 iværksat et betydeligt antal kapacitetsopbygningsaktiviteter af både militær og civil karakter i en række lande i Guineabugten.

Danmark støtter fortsat nationale og regionale indsatser for at bekæmpe pirateri og anden maritim kriminalitet i Guineabugten.

Indsatserne omfatter:

Træning og kapacitetsopbygning

Der gennemføres en lang række træningsforløb samt kapacitetsopbygning. Træningsaktiviteterne bliver gennemført med fokus på deltagelse af både kvinder og mænd.

- Opbygning af skole for ghanesiske maritime specialstyrker (Special Boat Squadron).
- Det første hold elever har gennemgået 6 måneders træning. Træningen blev gennemført med støtte fra Frømandskorpset og vurderes at have været helt central for kapacitetsopbygningen af ny-rekrutterede ghanesiske frø mænd.
- To seminarer gennemført af Forsvarsakademiet med deltagelse af relevante aktører fra vestafrikanske flåder, industrien, civile maritime aktører, NGO'er samt fra det akademiske miljø, herunder Kofi Annan International Peace Keeping Training Centre fra Ghana og Stellen-

bosch University fra Sydafrika. Begge seminarer vurderes at have øget den gensidige forståelse af problemer og interesser i Guineabugten samt at have fremmet dialogen og koordinationen.

- Maritime operative planlægningskurser blev gennemført af Søværnet med deltagelse af vestafrikanske officerer fra lande i store dele af Guineabugten.
- Søværnet og Frømandskorpset deltog i den amerikansklede kapacitetsopbygningsøvelse, OBANGAME Express, der anvendes som træning og vurdering af de vestafrikanske flåders kapacitet til at operere i og engagere sig i indsatsen mod maritim kriminalitet.

Træning i inspektion, eftersøgning og beslaglæggelse

I partnerskab med FN's Agentur for Narkotika og Kriminalitet (UNODC) blev der gennemført fysisk træning for officerer fra den ghanesiske flåde samt civile og flåde personel fra Nigeria, Togo og Benin. Træningen blev gennemført i Lagos, Nigeria, for at opbygge de respektive stater kapacitet til at udøve myndigheds- og suverænitets håndhævelse. Øvelserne havde fokus på at inspicere skibe til søs, der mistænkes for at begå eller have begået lovovertrædelse samt foretage inspektioner af fartøjer for at indsamle nyttige beviser til retsforfølgelse. Træningen er rettet mod civile myndigheder inden for bl.a. told, skat, fiskeri og immigration.

Efterforskning af kriminalitet og instruktørudviklingskursus

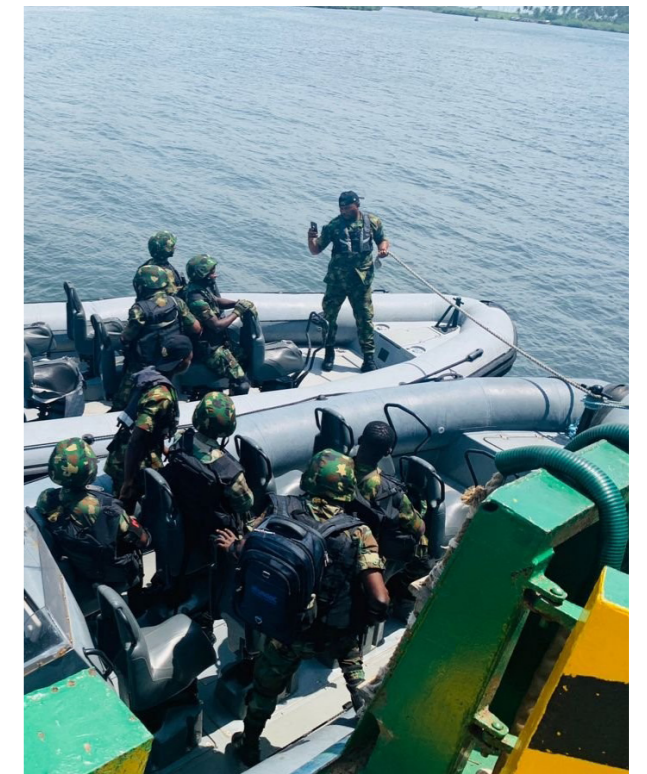
Gennem INTERPOL blev der gennemført træning i efterforskning af gerningssteder i Abidjan, Elfenbenskysten, for 17 politifolk fra Ghana, Togo, Benin, Nigeria og Elfenbenskysten. Formålet med træningen var at bibringe de udvalgte betjente de nødvendige færdigheder til effektivt at identificere og indsamle bevismateriale samt at sikre korrekt håndtering og overførsel af indsamlet bevismateriale til retsforfølgelse. Der blev endvidere gennemført et instruktørudviklingskursus, så deltagerne kunne agere træningseksperter og videregive tematikker relateret til

bekæmpelse af maritim kriminalitet til deres nationale kollegaer.

Forskning i kvinders rolle i maritim sikkerhed

Gennem samarbejdspartneren, Kofi Annan International Peacekeeping Training Center i Ghana, er der igangsat to studier omhandlende kvinders rolle i maritim sikkerhed, relateret til Danmarks forpligtelse til implementering af FN's sikkerhedsrådsresolution 1325 om Kvinder, Fred og Sikkerhed. Formålet med de to studier er at indhente viden om indvirkningen af maritim kriminalitet på kvinders liv og virke i Guineabugten samt kvinders rolle i maritim sikkerhed i områderne omkring Guineabugten. Resultaterne af begge studier forventes i løbet af 2023.

Foto: UNODC: Uddannelse og træning af soldater fra Nigeria og Togo under det maritime program.

FN's Fredsopbygningsfond

Periode:
2021-2023

Samlet budget:
150 mio. kr.

Overordnede indsatser:

Fonden har til formål at give hurtig, fleksibel og risikovillig støtte til konfliktforebyggelse og fredsopbygning i skrøbelige kontekster.

Danmark støtter konfliktforebyggelse og fredsopbygning i skrøbelige og konfliktberørte kontekster, da det er vigtigt for Danmarks sikkerhed og for det internationale samfund – særligt i en tid hvor mange lande står over for stor usikkerhed og mangeartede kriser. FN's Fredsopbygningsfond er et unikt instrument til at respondere på og forebygge voldelig konflikt. Danmarks støtte til Fredsopbygningsfonden på 54 mio. kr. i 2022 er en del af en flerårig bevilling på 150 mio. kr. for perioden 2021-2023. Støtten medvirker til, at FN kan give hurtig, fleksibel og risikovillig støtte til konfliktforebyggelse og fredsopbygning. Det udmønter sig bl.a. i hjælp til forsoningsprocesser i splittede samfund, civilsamfundsinddragelse i nationale fredsopbygningsprioriteter, kvinders meningsfulde deltagelse i fredsprocesser, marginaliserede gruppers retfærdige adgang til sociale ydelser i konfliktberørte områder og fredelig sameksistens gennem dialog på tværs af landegrænser.

I 2022 godkendte Fredsopbygningsfonden et rekordstort beløb i støtte med mere end 230 mio. dollars til projekter i 37 lande (tallene er foreløbige). Størstedelen af de berettigede lande er i Afrika. 32 partnere bidrog til Fredsopbygningsfonden med samlet 164 mio. dollars i 2022, hvor Danmark var den femte største donor.

Når en krise rammer, kan Fredsopbygningsfonden give støtte til akutte fredsopbygningsbehov til et land, der efterspørger det, alt imens længerevar-

ende fredsopbygningsindsatser kræver, at landet er blevet berettiget til støtte under Fredsopbygningsfonden. Hertil har Fredsopbygningsfonden to faciliteter for støtte til henholdsvis øjeblikkelig reaktion på kriser, fredsopbygning og genopretning. Fredsopbygningsfonden støtter altså fredsopbygning på tværs af de såkaldte konfliktstadier.

Fredsopbygningsfonden støtter programmer på regionalt niveau samt på tværs af landegrænser, hvilket bidrager til at adressere transnationale årsager til konflikter og fremme vedvarende fred. I 2022 godkendte Fredsopbygningsfonden hele 109 forskellige projekter.

Kvinders og unges meningsfulde deltagelse er centralt for Fredsopbygningsfonden, der har et initiativ til fremme af kønsperspektiver og unge i fredsopbygning. Det hidtil største beløb til projekter under dette initiativ blev allokeret i 2022 med næsten 88 mio. dollars. Sådanne projekter har f.eks. bidraget til at støtte unges deltagelse i nationale dialoger om fred og kvindegrouppers fredsinitiativer i lokalsamfund.

I 2022 har Fredsopbygningsfonden haft særligt fokus på at udvikle modaliteten for støtte til kvinders deltagelse, køn og ligestilling.

Der er en humanitær-udviklings-fredsopbygnings-facilitet under Fredsopbygningsfonden, som styrker samarbejdet mellem FN og Verdensbanken og bl.a. fokuserer på støtte til nationale myndigheder.

Eksempelvis i Somalia har Fredsopbygningsfonden gennem FN's Udviklingsprogram støttet regeringens tiltag for at give befolkningen adgang til basale ydelser, der kan styrke borgernes tillid til regeringens rolle i stabiliseringsprocessen.

I 2022 har Fredsopbygningsfonden allokeret ressourcer til lokale projekter i Liptako-Gourma, der er grænselandet mellem Mali, Niger og Burkina Faso. Her har Fonden gennem støtte til civilsamfundsorganisationen Mercy Corps hjulpet det lokale civilsamfunds kapacitet til at fremme fredsopbygning og dialog.

Fredsopbygningsfonden har også støttet unge som forandringsagenter for at øge gensidig forståelse og tillid i Albanien, Bosnien-Hercegovina og Nordmakedonien. Projektet har gennem FN's Befolkningsfond og UNDP et fokus på partnerskaber med unge for at adressere misinformation og hadsk tale.

Danmarks støtte medvirker til, at FN kan give hurtig, fleksibel og risikovillig støtte til konfliktforebyggelse og fredsopbygning.

Foto: Fredsopbygningsfondens sekretariat i Sudan: Kvinde deltager i læsekurser på den lokale skole i Umm al Khairat i Øst Darfur.

FN-puljen

Periode:
2022-2024

Samlet budget:
42 mio. kr.
(+9 mio. kr. i 2022)

Overordnede indsatser:
5

I 2022 trådte Forsvarsministeriets nye FN-pulje i kraft. Midlerne er over en treårig periode næsten er tredoblet (42 mio. kr.) ift. tidligere niveau.

FN-puljen har til formål at bidrage til at reformere og styrke FN's fredsbevarende missioner. Puljen var tidligere knyttet op på partnerstøtte, men blev i lyset af en konkret efterspørgsel fra FN fremadrettet knyttet direkte op på FN's generalsekretærs reformdagsorden "Action for Peacekeeping" (A4P) og "Action for Peacekeeping Plus" (A4P+) for at sikre tilstrækkelig grad af fleksibilitet og bredde, der er stærkt efterspurgt af FN-systemet.

Foto: MINUSCA

Konkret yder FN-puljen 2022-24 støtte til følgende fem tematiske prioritetsområder:

- Fremme sikkerheden for FN's fredsbevarende arbejde (inkl. veteraner).
- Støtte effektiv performance og ansvarlighed i FN's fredsbevarende arbejde.
- Styrke adfærden blandt FN's fredsbevarende personel.
- Styrke beskyttelsen tilvejebragt af FN's fredsbevarende personel.
- Fremme af kvinders rolle og meningsfulde deltagelse i FN's arbejde med fred og sikkerhed.

I 2022 fik puljen tilført ubrugte midler fra Forsvarsministeriets reserve og udmøntede en samlet støtte på 21 mio. kr., der bl.a. blev anvendt til:

- Finansiering af en **højniveaukonference om klimasikkerhed i FN's fredsbevarende missioner** i samarbejde med det danske generalkonsulatet og den danske FN-mission i New York. Konferencen havde til hensigt at fremme policy-initiativer i FN samt skabe en platform for mulige klimatiltag i FN's missioner. Dette blev gjort ved at adressere bureaukratiske og politiske barrierer for implementering af vedvarende løsninger gennem styrket dialog mellem FN-sekretariatet, de fredsbevarende missioner samt private virksomheder.
- Finansiering af **etablering af FN's første efterretningsakademi** i Entebbe, Uganda, der skal adressere manglende uddannelse i og anvendelse af efterretningsvirksomhed i FN's fredsbevarende missioner. Det er hensigten, at alt efterretningspersonel i missions- og regionale hovedkvarterer (ca. 600 årligt) skal have modtaget uddannelse hos efterretningsakademiet.
- **Støtte til fremme af dagsordenen for kvinder, fred og sikkerhed.** I 2022 støttede Danmark flere indsatser under denne prioritet: 1) Elsie Initiativet, hvis formål er at forbedre kvinders deltagelse, muligheder og vilkår i FN's fredsbevarende missioner; herunder bl.a. gennem finansiering af kønssensitive indkvarteringsforhold for en ghanesisk bataljon i FN's mission i Libanon (UNIFIL). 2) FN's strategiske kommunikationsenhed for at styrke FN's strategiske kommunikation om Sexual Exploitation and Abuse (SEA), der fortsat skaber store udfordringer i FN's fredsbevarende missioner. 3) Udvikling af WPS og Protection of Children (POC) e-learning gennem The Peace Operations Training Institute (POTI).

- Støtte til FN-projekt der undersøger, hvordan klimaforandringer har indflydelse på DDR-processer (Disarmament, Demobilization and Reintegration) i Sahel-regionen ved at undersøge **forbindelser mellem klimaforandring og væbnede gruppers rekrutteringsmønstre**, idet konsekvenserne af klimaforandringer er påvist at have negativ betydning for befolkningsgruppers involvering i væbnede grupperinger.
- Fortsat støtte til **udvikling og implementering af en tidssvarende FN-veteranpolitik** gennem udsendelse af seniorrådgiver til FN's hovedkvarter i New York samt økonomisk støtte, der skal bidrage til udvikle uddannelse og opmærksomhed omkring arbejdet for at mindske risikoen for at udvikle PTSD efter FN-udsendelser.
- **Støtte til imødegåelse af truslen fra improviserede sprængladninger (IED'er)** gennem FN's minerydningsstjeneste, UNMAS, samt via UNODC's indsats i Yemen for at styrke den yemenitiske kystvagts evne til at identificere og beslaglægge komponenter til at lave IED'er.

Foto: FN

Georgien

Periode:
2019-2022

Samlet budget:
7,295 mio. kr.

Overordnede indsatser:
1

I 2022 var Beredskabsstyrelsen fortsat engageret i det civile krisestyringsinitiativ i Georgien, som er ét initiativ ud af 16 under NATO-støtten *Substantial NATO-Georgia Package (SNGP)*. Som en del af initiativet har Beredskabsstyrelsen udsendt en rådgiver, som samarbejder tæt med georgiske og internationale partnere i arbejdet med at kapacitetsopbygge den civile krisestyring på både strategisk, operationelt og taktisk niveau.

Med støtte fra Beredskabsstyrelsen har georgierne i år udarbejdet en publikation om det georgiske krisestyringssystem, som henvender sig til borgere, myndigheder med beredskabsansvar og andre nationale og internationale partnere. Dertil er der i løbet af året delt danske erfaringer med håndteringen af COVID-19, herunder baggrunden for ophævelsen af COVID-restriktioner, samt civile krisestyringstiltag (fx vedrørende kritisk infrastruktur) som konsekvens af krigen i Ukraine.

Som følge af Ruslands invasion af Ukraine besluttede NATO i juni 2022 at opruste støtten til Georgien via SNGP, herunder det civile krisestyringsinitiativ. I den forbindelse har rådgiveren støttet georgiske samarbejdspartnere med sparring i processen om at tilpasse målsætningerne for krisestyring de kommende år. Beredskabsstyrelsen har også iværksat drøftelser omkring indholdet af seminarer, der skal afholdes i 2023, som bl.a. vedrører emnerne national robusthed og herunder kritisk infrastruktur.

Nationalgardens reservister blev for første gang indsat til at støtte det daglige beredskab, Emer-

Forsvarsministeriet har fra 2023 besluttet at øge den danske støtte til Georgien på både det militære og civile område.

gency Management Service, i forbindelse med bekæmpelsen af tre store skovbrande. Efter træning og øvelse af samarbejdet mellem de to myndigheder, som har været faciliteret af Beredskabsstyrelsen med støtte fra Hjemmeværnskommandoen, blev reservisternes støtte til det daglige beredskab afprøvet med succes. Under indsatsen benyttede Nationalgarden dansk-doneret materiel til at bekæmpe brandene. Ud over Nationalgarden er Emergency Management Service i 2022 blevet tildelt to større donationer af brand- og redningsmateriel (leveres i Georgien i foråret 2023).

Med den nye sikkerhedspolitiske situation, affødt af krigen i Ukraine, har Forsvarsministeriet fra 2023 besluttet at øge den danske støtte til Georgien på både det militære og civile område. I forberedelserne til dette er der således blevet afholdt både "fact-finding-" og forberedelsesmissioner med repræsentanter fra både Forsvarsministeriet, Forsvarskommandoen, Hjemmeværnet, Forsvarsakademiet og Beredskabsstyrelsen. Formålet med den øgede støtte er at styrke georgisk modstandsdygtighed, samt afskrækkelse og afvisning af potentiel russisk aggression.

Foto: BRS: Beredskabsstyrelsen superviserer træningen af Nationalgardens reservister. Træningen gennemføres af Nationalgarden og Emergency Management Service i fællesskab.

Foto: Georgiens Forsvarsministerium: Nationalgarden støtter Emergency Management Service i forbindelse med bekæmpelse af naturbrande i Borjomi-området.

Syrien og Irak

Periode:
2022-2025

Samlet budget:
592,5 mio. kr.

Overordnede indsatser:

Støtte til levering af basale serviceydelser og infrastruktur, menneskerettighedsindsatser, sikkerhedssektorreform samt reintegration og forsoningsindsatser.

Freds- og stabiliseringsprogrammet for Syrien og Irak har til formål at bidrage til inkluderende fred og stabilitet samt at reducere voldelig ekstremisme og fordrielse i begge lande. Dette i en særdeles skrøbelig kontekst, hvor borgerkrigen i Syrien stadig hærger, og hvor den indenrigspolitiske og sikkerhedsmæssige situation i Irak fortsat er ustabil.

I januar 2022 blev en ny tredje fase af programmet lanceret, der i høj grad bygger videre på indhøstede erfaringer, eksisterende partnerskaber og engagementer. Det nye i programmet består primært i et styrket fokus på udfordringerne i det nordøstlige Syrien, herunder returfærdighed og reintegration bl.a. af tidligere beboere fra lejrene i området, herunder al-Hol. Dette

gøres ved at styrke syriske og irakiske lokalsamfundets kapacitet til at håndtere og reintegrere hjemvendte flygtninge og internt fordrevne.

Derudover er der fokus på forebyggelse af voldelig ekstremisme på tværs af programmet inkl. et nyt regionalt engagement, som har til formål at modgå ekstremistiske narrativer.

I Syrien yder Danmark bl.a. støtte til civilsamlingsorganisationer, der arbejder med at fremme demokrati og dokumentation af menneskerettighedskrænkelser. Dertil kommer støtte til fredsforhandlinger og kapacitetsopbygning af civilsamlingsaktører, bidrag til levering af basale serviceydelser og civilt beredskab i områder uden for regimets kontrol samt støtte til den politiske proces.

Et eksempel på indsatsen i Syrien er den danske støtte til De Hvide Hjelme (White Helmets), som bistår med essentielle ydelser, herunder eftersøgnings- og redningsarbejde, brandslukning og medicinske ydelser i ikke-regime kontrollerede områder. I 2022 er den danske støtte bl.a. gået til beredskabsorganisations arbejde i forbindelse med 3.218 militære angreb, hvor civile hjem, vigtig infrastruktur, flygtningelejre og skoler blev ramt. Derudover har den danske støtte sikret ambulancetjeneste og sundhedsydelser samt oplysningsarbejde om vand, sanitet, hygiejne og forebyggelse af smitsomme sygdomme. Dette er målrettet de danskstøttede kvinde- og familicentre, som har en målgruppe på mere end 200.000 syrere.

I 2022 videreførte Danmark desuden støtten til Syrian Network for Human Rights, som er en international fortalervirksomhed for retfærdighed og fred i Syrien. Dette gøres gennem monitorering, dokumentation om og rapportering af menneskerettighedskrænkelser. Med dansk støtte har organisationen i 2022 udgivet mere end 30 rapporter, som dokumenterer civile drab, vilkårlig arrestation/tilbageholdelse og krænkelser mod civilbefolkningen i Syrien. Disse rapporter er bl.a. blevet omtalt i FN's Sikkerhedsråd og andre FN-organer samt internationale organisationer.

I Irak støtter programmet indsatser med fokus på minerydning, indsamling og opbevaring af beviser for ISIL's forbrydelser, reform af sikkerhedssektoren samt forsoningsindsatser. Desuden fortsatte Forsvarsakademiet i 2022 sin støtte til og samarbejde med de irakiske militære uddannelsesinstitutioner i rammen af NATO Mission Iraq.

Et andet eksempel på indsatsen i Irak er det danske bidrag gennem UNDP, som har til formål at støtte irakiske sikkerheds- og retsinstitutioner med at forbedre den irakiske befolknings tryghed og sikkerhed. I 2022 har UNDP, i samarbejde med dansk politi, gennemført kurser med træning af trænere inden for familiebeskyttelse, samt seksuel og kønsbaseret vold. 17 politibetjente er blevet uddannet som trænere, og efterfølgende har de trænet mere end 1.200 nationale politibetjente og personale fra det irakiske indenrigsministerium.

Foto: Hvide Hjelms frivillige: De Hvide Hjelms kvindelige frivillige udførte hjemmebesøg i camps for fordrevne i det nordvestlige Syrien.

Foto: Hvide Hjelms frivillige: De Hvide Hjelms frivillige responderede til mere end 780 angreb på civile og civile områder i 2022.

Afrikas Horn

Periode:
2018-2023

Samlet budget:
247 mio. kr.

Overordnede indsatser:
Somalia, Etiopien og Kenya

Situationen på Afrikas Horn har i 2022 været præget af ustabilitet og interne spændinger, men der har også blæst nye vinde. I Kenya blev der afholdt et fredeligt og transparent præsidentvalg. Ligeledes blev der i Somalia afholdt et fredeligt præsident- og parlamentsvalg, og tiltrædelsen af den nye regering i august blev set som en positiv udvikling. Endelig indledte den nye regering en historisk folkelig og militær offensiv mod al-Shabaab.

Konflikten i det nordlige Etiopien samt tørke og sikkerhedssituationen andre steder i Etiopien har medført store humanitære- og beskyttelsesbehov på tværs af landet. Etiopiens regering og parterne i Tigray blev i november enige om en fredsaftale, som har medført ophør af kamphandlinger og forbedret den humanitære adgang. I andre regioner har det sikkerhedsmæssige vakuum udviklet sig negativt med konsekvenser for civilbefolkning.

Indsatserne omfatter:

Støtte til UNODC og en sekundær dansk politirådgiver bidrog til monitorering og styrkelse af grænsekontrol i forhold til illegal handel og finansiering af terror og til et større informationsgrundlag om finansiering af terror og al-Shabaab.

Danmark fortsatte sammen med Storbritannien støtten til den somaliske regerings arbejde med

at demobilisere og rehabiliterer al-Shabaab-afhoppere. I juli overgik ansvaret for implementering til FN's Migrationsagentur. Samtidig fortsatte arbejdet med overdragelse af ansvar for centeret for rehabilitering til de somaliske myndigheder.

Også samarbejdet mellem PET og Kenyas nationale center for terrorbekæmpelse fortsatte. Kapacitetsopbygningen har bl.a. haft fokus på afradikalisering, hvor danske erfaringer har bidraget til at skærpe kenyanernes tilgang til området.

Danmark har længe leveret støtte til kapacitetsopbygning af Etiopiens justitsministerium og bagmandspoliti inden for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering. Implementering blev fra januar sat på pause grundet konflikten i Etiopien. Der blev herefter udarbejdet videns- og træningsmateriale samt et studie af illegale pengestrømme på Afrikas Horn.

Støtte til samarbejdsorganisationen på Afrikas Horn Intergovernmental Authority on Development (IGAD) regionale strategi for forebyggelse og imødegåelse af voldelig ekstremisme resulterede i workshops for kvinde- og ungdomsorganisationer. Et engagement med tænketanken Sahan og IGAD om monitorering af improviserede eksplosiver i regionen blev videreført.

Videre fortsatte støtten til Eastern African Standby Force, hvor Danmark har udsendt en civil rådgiver og en politirådgiver. Der gennemførtes træning af civile, militær- og politifolk i integreret mis-

sionsplanlægning samt polititræning med fokus på bl.a. seksuel og kønsbaseret vold og beskyttelse af børn. Ved International Peace Support Training Centre og British Peace Support Team støttedes træning af soldater, politifolk og civile eksperter.

Danmark videreførte støtte til den kenyanske flåde for at styrke dens evne til at sikre eget

farvand samt indgå som del af Kenyas bidrag til ATMIS-missionen i Somalia. Videre fortsatte man bestræbelserne på at få Kenya optaget som medlem af den amerikanske koalition Combined Maritime Force til bekæmpelse af pirateri og kriminalitet til søs.

Foto: Kenya Navy Public Affairs: Overdragelse af den første dansk donerede dykkerbåd til Kenya Navy, 2022.

NATO's partnere støttes gennem forskellige partnerskabsinitiativer, hvor Danmark primært har støttet NATO Defence and Related Security Capacity Building (DCB) samt Ukraine Comprehensive Assistance Package (CAP).

DCB-pakkerne startede i 2014, hvor Danmark fra begyndelsen har støttet initiativet med udgangspunkt i, at NATO har en militærfaglig ekspertise, der kan bidrage til at opbygge kapaciteter i den bredere sikkerheds- og forsvarspolitiske sektor i NATO's partnerlande. Formålet er bl.a. at sikre stabilitet og bidrage til at styrke partnernes robusthed og mulighed for at bidrage til den internationale sikkerhed.

Danmark har løbende bidraget til DCB-pakkerne med finansiel støtte til NATO's DCB Trust Fund og andre trustfonde samt med personel fra Forsvaret, Hjemmeværnet og Beredskabsstyrelsen.

Efter Ruslands illegale invasion af Ukraine, har der – både i Alliancen og herhjemme – været betydeligt fokus på at støtte Ukraine. I lyset af sikkerhedssituationen i Europa blev det på Madrid-topmødet i 2022 besluttet at styrke den politiske og praktiske støtte til Moldova, Georgien og Bosnien-Hercegovina for at understøtte deres integritet, robusthed, udvikle kapaciteter og opretholde deres politiske uafhængighed.

I 2022 har Danmark primært støttet Ukraine gennem CAP'en, som bl.a. har leveret akut støtte til Ukraines væbnede styrker, og derudover har Danmark også ydet støtte til DCB-pakkerne i Georgien, Irak og FN. Støtten for 2022 udgør 24,4 mio. kr. af FMN's uallokerede midler og ca. 64 mio. kr. omallokeret fra Afghan National Army Trust Fund, som nedlukkes.

I 2022 omfattede støtten bl.a.:

- Finansiel støtte til Georgiens cyberforsvar, yderligere støtte til NATO-Georgien Fælles Trænings- og Evalueringscenter (JTEC), samt fortsat udstationering af en rådgiver til SNGP's krisestyringsprogram.
- Finansiel støtte til Ukraine CAP til brændstof, førstehjælpsudstyr, vintertøj og flytbare beskyttelsesrum samt generatorer med ca. 81,1 mio. kr.
- Støtte til Irak gennem programmer for beskyttelse af civile, understøttelse af ministerielle reformer samt støtte til at imødekomme udfordringer ifm. COVID-19-pandemien.
- Finansiel støtte til FN Signals Academy i Entebbe, Uganda.

I FOKUS

Gentænkning af Fonden

Fonden har i 2022 gennemgået en gentænkning med afsæt i konklusioner og anbefalinger fra en ekstern evaluering af Fonden, som blev færdiggjort i maj 2022. Ligeledes er en lang række nøgleaktører blevet konsulteret. Der er på den baggrund udarbejdet en strategisk ramme, der udstikker hovedprincipperne for Fonden. Endvidere er Fondens retningslinjer blevet revideret for dels at understøtte den strategiske ramme og for at øge den tværministerielle brugervenlighed.

Resultatet er en genkendelig fond dog med en række nye tiltag, der styrker Fondens rolle som et skarpt og relevant udenrigs- og sikkerhedspolitisk instrument.

De nye tiltag omfatter blandt andet:

- Den strategiske prioritering af civile og militære rådgivere bliver en del af Fonden. Det betyder, at stabiliseringsrådgivere under Udenrigsministeriets Udsendelsesfacilitet for Fred og Demokrati (UFD) samt internationale rådgivere fra Rigspolitiet lægges ind i Fonden. Formålet er at styrke det civil-militære samarbejde og synergier mellem Fondens programmer og udsendte rådgivere
- Tværministerielle tematiske papirer udarbejdes for at give faglighed og fælles strategisk retning på prioriterede områder, der ofte udmøntes gennem mindre projekter.
- Afholdelse af årlige freds- og stabiliseringsseminarer med tværministeriel deltagelse af personale med ansvar for implementering af programmer for at styrke læring på tværs af programmer og departementer.

- Tyve procent af Fondens budget afsættes ved årets begyndelse til en "Strategic Response Facility", som skal give mulighed for at støtte initiativer ved pludseligt opståede kriser og udfordrings behov.

- Programmering skal inkludere bedre kontekst-analyser med særligt fokus på konfliktanalyse samt analyse og tiltag ift. håndtering af politiske, operationelle og administrative risici i Fondens engagementer.

- Intra- og tværministerielle task-forces vil fylde langt mere i implementeringen af Fondens programmer end tidligere for at sikre kompletaritet med udviklings- og humanitære indsatser.

- Klima, Fred og Sikkerhed indføres som tværgående prioritet i Fonden, hvilket betyder, at hensynet skal overvejes i alle engagementer i Fonden og styrkes, hvor relevant.

Med de foreslåede ændringer bliver Fonden et mere tidsvarende og skarpt instrument målrettet nuværende og kommende kriser og konflikter.

Fonden er og bliver et fleksibelt og risikovilligt redskab, der kan bruges til at fremme alliancer og partnerskaber i tråd med regeringens prioriteter. Dette har vist sig nyttigt i mange kontekster. Med gentænkningen sikres Fondens relevans fremadrettet i forhold til de kriser, som Danmark står overfor nu og i fremtiden, og i forhold til andre instrumenter.

Øvrige tiltag under fonden

Pakistan-projekt

Efter at have ligget i dvale siden begyndelsen af 2020 blev Forsvarsakademiets bidrag til Pakistan-projektet genstartet i maj 2022 med et samlet budget på 5,7 mio. kr. for perioden 2022-2024. Formålet med projektet er at samarbejde og vidensdele med det pakistanske forsvarsakademi, National Defence University, samt at opnå aktuel indsigt i den sikkerhedspolitiske situation i Afghanistan efter Talibans magtovertagelse i august 2021.

I 2022 har Forsvarsakademiet gennemført:

- Studietursbesøg fra National Defence University i juni, som bl.a. omfattede et seminar på Forsvarsakademiet, briefing af Forsvarskommandoen og Forsvarsministeriet, samt besøg ved dansk forsvarsindustri.
- Konference i samarbejde med den pakistanske tænketank, Tabadlab, i september med titlen: *Afghanistan Regional Dialogue*. Konferencen adresserede også spørgsmålet om, hvordan samarbejde i Central- og Sydasiens bedst afhjælper de udfordringer, som landet og regionen oplever. Konferencens tydeligste konklusion var, at både stater i nærområdet og det internationale samfund burde engagere sig i Afghanistan gennem humanitær bistand og støtte til private virksomheder, dog uden at anerkende Taliban-regeringen.

FN's Afdeling for Politiske og Fredsopbygningsanliggender (UN DPPA)

UN DPPA er en central aktør for FN's og det internationale samfunds bestræbelser på konfliktforebyggelse, mægling og fredsopbygning i skrøbelige og konfliktberørte kontekster. I 2022 støttede Danmark UN DPPA's flerårige appel med 10 mio. kr. Støtten bidrager til at mindske risikoen for konfliktudbrud, eskalering og tilbagevendelse af voldelig konflikt ved at styrke FN's kapacitet inden for konfliktforebyggelse, kriseberedskab og fredsopbygning. Der er særligt fokus på danske prioritetsområder såsom Kvinder, Fred og Sikkerhedsdagsordenen og sammenhæng mellem klima, fred og sikkerhed.

Yemen – støtte til redning af olielagertankskibet Safer

Olietankskibet Safer ligger ud for Yemens kyst og truer med at lække en million tønder råolie ud i Det Røde Hav. En lækage vil have katastrofale konsekvenser for Yemen, hvor hovedparten af den humanitære bistand kommer gennem havnene tæt på skibet. Hertil må det forventes, at en lækage også vil have alvorlige konsekvenser for havmiljø, fiskeri og søfart i området. Danmark støttede i 2022 UNDP's arbejde med at flytte råolie fra Safers tanke med 7 mio. kr. Arbejdet forventes afsluttet i 2023.

Den Internationale Straffedomstol

Den Internationale Straffedomstol (ICC) har jurisdiktion over de værste internationale forbrydelser, heriblandt krigsforbrydelser og håndhæver dermed den internationale retsorden. Efter Ruslands aggression mod Ukraine den 24. februar 2022 henviste over 40 stater, herunder Danmark, situationen til ICC. I den forbindelse anmodede domstolen bl.a. statsparterne om frivillige ekstraordinære finansielle bidrag til at løfte den stadig øgede sagsbyrde. Gennem støtte til ICC ydede Danmark via Freds- og stabiliseringsfonden et vigtigt bidrag på 700.000 kr. til at understøtte den internationale retsorden og derigennem bidrage til stabilitet og bæredygtig fred.

Dignity – Dansk Institut mod Tortur

Siden Ruslands illegale invasion af Ukraine den 24. februar 2022 er der rapporteret om et utal af menneskerettighedsovertrædelser og krigsforbrydelser i Ukraine. Udenrigsministeriet har bevilliget 8 mio. kr. til DIGNITY's arbejde for at opbygge lokale civilsamfundsorganisationers kapacitet til at indsamle og behandle beviser og data, der kan anvendes i senere retsforfølgelse af krigsforbrydelser i Ukraine, i både internationale og nationale domstole.

Humanitære indsatser i Ukraines nabolande

Danmark støttede den humanitære indsats i Ukraine og dets nabolande tidligt efter den russiske illegale invasion. Gennem Freds- og stabiliseringsfonden bidrog Danmark med 8,6 mio. kr. til modtagelse af ukrainske fordrevne i

bl.a. Polen, Rumænien og Ungarn. Støtten gik til Mission Øst og Dansk Flygtningehjælp. Organisationerne bistod med humanitær nødhjælp i den første kritiske fase af konflikten, hvor mange millioner ukrainere strømmede over grænserne til nabolandene. Støtten tillod organisationerne og deres partnere at yde bl.a. psykosocial støtte, krise- og lægehjælp til de mange fordrevne i en situation, hvor de humanitære behov var særligt omfattende. Støtten var del af Danmarks samlede humanitære engagement, som i løbet af året og siden krigens start beløb sig til 488 mio. kr. til humanitære og akutte indsatser.

Det Internationale Atomenergiagentur (IAEA)

I 2022 har Danmark støttet to af IAEA's centrale indsatser. Danmark har støttet IAEA's arbejde med at monitorere og verificere Irans efterlevelse af atomaftalen om Irans atomprogram.

Endvidere har Danmark ydet finansiell støtte til IAEA's fond for nuklear sikring, som bl.a. bidrager til at reducere risikoen for nuklear terrorisme, samt at forbedre de enkelte landes evne til at håndtere nuklear sikring.

